

T

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva
hevonen

Julkaisija: maa- ja metsätalousministeriö, elintarvike- ja terveysosasto

2. painos

Valokuvat: maa- ja metsätalousministeriö

Painopaikka: Vammalan kirjapaino, 2004

ISSN 1458-0233
ISBN 951-53-2008-9

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen

S

Sisällysluettelo

Eläinsuojelulain merkitys	7
Eläinsuojeluvalvonta	7
Siirtymäajat	8
Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva hevosten pito	8
Hevosen pitopaikka	9
Yleiset vaatimukset	9
Pitopaikan olosuhteet	10
Pitopaikan seinät ja lattia	11
Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito	11
Laitteet ja välineet	12
Ulkotarha ja laidun	12

Hevosen hoito	13
Hyvinvoinnista huolehtiminen	13
Juotto ja ruokinta	14
Kohtelu ja käsittely	14
Kytkeminen	15
Hevoselle suoritettavat toimenpiteet	15
Sairas tai vahingoittunut hevonen	16
Sairaana tai vahingoittuneena hevosen kuljetus	16
Hevosen lopetus	16
Eläinjalostus	17
Hevosen suorituskykyyn vaikuttaminen	17
Tilavaatimukset	18
Eläinsuoja	18
Yksittäiskarsina	18
Varsomiskarsina	19
Pilttuu	19
Ryhmässä pidettävät hevoset	20

Tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen

Tähän esitteeseen on koottu yhteen tärkeimpien hevosten pitoa ja hyvinvointia koskevien eläinsuojelusäädösten* sisältöä. Säädösten lisäksi esitteeseen on koottu hevosten pitoa koskevia suosituksia, jotka eivät ole sitovia. Suositusten tarkoituksena on ohjata hevosten pitoa eläinten hyvinvoinnin kannalta parempaan suuntaan. Vaatimukset koskevat hevosen lisäksi poneja, aaseja ja muita vastaavia kavioeläimiä.

Lähteinä käytetyt säädöstekstit ovat kokonaisuudessaan luettavissa maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla osoitteessa:

www.mmm.fi/el/laki/f/default.html

Tätä ja muita esitteitämme voi tilata veloittamatta maa- ja metsätalousministeriöstä: jukka.tirinen, p. 09-1605 3383.

* Lähdekirjallisuus: eläinsuojelulaki (247/1996), eläinsuojeluasetus (396/1996), asetus eläinten kuljetuksesta (491/1996), maa- ja metsätalousministeriön päätös hevosten pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (14/EEO/1998), maa- ja metsätalousministeriön päätös eläinten kuljetukselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (27/EEO/1996) sekä maa- ja metsätalousministeriön päätös nisäkäs- ja lintulajiin kuuluvien tuotantoeläinten lopettamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (18/EEO/1996).

Eläinsuojelulain merkitys

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain avulla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Myös tarpeetoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet.

Eläinsuojeluvalvonta

Hevosten hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa tai jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai hoidetaan eläinsuojelusäädösten vastaisesti, voi yksityinen henkilö ottaa yhteyttä paikallisiin eläinsuojeluviranomaisiin. Eläinsuojeluvalvontaa paikallistasolla hoitavat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveystarkastusvirasto ja viranhaltijat (terveystarkastajat) sekä poliisi. Lääninhallitus, ja erityisesti siellä työskentelevä läänineläinlääkäri, ohjaa ja valvoo eläinsuojelusäädösten noudattamista läänin alueella. Maa- ja metsätalousministeriö johtaa, ohjaa ja yleisesti valvoo eläinsuojelusäädösten noudattamista.

Viranomaisten lisäksi voi alueella toimia myös lääninhallituksen valtuuttamia eläinsuojeluvalvojia. Läänin valtuuttamilla eläinsuojeluvalvojilla on oikeus tehdä tarkastuksia, neuvoa ja antaa ohjeita, mutta ei oikeutta antaa eläimen omistajalle tai haltijalle kieltoja tai määräyksiä tilanteen parantamiseksi. Nämä toimenpiteet on rajattu eläinsuojeluviranomaisille. Eläinsuojeluvalvojan on otettava yhteys viranomaisiin havaitessaan sellaisia epäkohtia, jotka edellyttävät määräysten tai kieltojen antamista.

Lääninhallitusten valtuuttamien eläinsuojeluvalvojen on lisäksi lukuisia eri eläinsuojelujärjestöjen omia eläinsuojeluvalvojia, joiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Näillä eläinsuojeluvalvojilla ei kuitenkaan ole eläinsuojelulakiin perustuvaa oikeutta tarkastusten suorittamiseen.

Siirtymäajat

Tähän oppaaseen on koottu oppaan julkaisuhetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä. Joissakin hevosten pitoa koskevilla vaatimuksilla noudatetaan 1.1.2001 toiminna olleiden eläinsuojien osalta siirtymäaikoja, jotka on oppaassa tarkemmin selostettu kyseisten kohtien yhteydessä. Jos eläinsuoja kuitenkin uusitaan tai rakennetaan uusi eläinsuoja, tulee uusien tilojen tällöin täyttää lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva hevosten pito

Jos hevosten pito on ammattimaista tai muutoin laajamittaista, on toiminnasta tehtävä kirjallinen ilmoitus sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella toimintaa harjoitetaan. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen uuden toiminnan aloittamista ja viimeistään 14 vuorokautta ennen toiminnan lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös eläinten ammattimaista tai laajamittaista myymistä, välittämistä, vuokraamista, kasvattamista, valmentamista ja kouluttamista sekä säilytettäväksi ja hoidettavaksi ottamista ja opetuksen antamista eläinten käytössä.

Hevosten pitoa, josta ilmoitus on tehtävä, on:

- ravi- ja ratsuhevosten tai muiden vastaavien seura- tai harrastuseläiminä pidettävien eläinten kasvattaminen, vuokraaminen, ottaminen säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai opetuksen antaminen mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos täysikasvuisia eläimiä on yhteensä vähintään kuusi
- muu vastaava ammattimainen tai laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito.

Ilmoituksen tulee sisältää:

- toiminnanharjoittajan nimi, osoite, kotipaikka
- jäljennös yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä sekä rekisteriote, jos toiminnanharjoittaja on yhtiö, osuuskunta tai muu yhteisö taikka säätiö
- toiminnassa mahdollisesti käytettävä toiminimi
- selvitys eläinten hoidosta vastaavan henkilön koulutuksesta ja muusta toiminnassa tarvittavasta kokemuksesta
- missä ja minkälaista toimintaa aiotaan harjoittaa sekä milloin toiminta on tarkoitus aloittaa
- tiedot eläinlajeista ja -määristä, joita toiminta koskee tai tulee koskemaan
- selvitys toiminnassa käytettävistä tiloista ja käytettäväksi aiotuista laitteista
- selvitys siitä, miten eläinten hoito on tarkoitus järjestää

Toiminnanharjoittajan on pidettävä luetteloa toiminnan kohteena olevista eläimistä.

Hevosen pitopaikka

Yleiset vaatimukset

Hevosen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas, turvallinen sekä mahdollisimman hyvin eläimen luontaiset tarpeet huomioon ottava. Pitopaikassa olevat hevoset on voitava hoitaa ja tarkastaa vaikeuksitta. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä, vetoa ja kosteutta vastaan. Eläinsuojellisiin näkökohtiin tulee kiinnittää huomiota jo rakennusten ja aitausten suunnitteluvaiheessa.

Hevosen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä liikkua ja nousta makuulta luonnollisella tavalla. Makuupaikkoja tai makuualueita on oltava riittävästi, jotta kaikki hevoset voivat halutessaan asettua yhtäaikaan makuulle.

Pitopaikan tulee olla mahdollisimman paloturvallinen. Hätätilanteessa hevoset on voitava poistaa nopeasti eläintiloista.

Kulkukäytävien ja oviaukkojen on oltava riittävän avaria, jotta hevosen on helppo liikkua tilasta toiseen. Sähköjohdot ja -laitteet sekä muut välineet, jotka voivat vahingoittaa hevosta, on tarvittaessa suojattava tai sijoitettava hevosen ulottumattomiin.

Hevosen karsina ja pilttuu on sijoitettava siten, että eläimellä on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan sekä mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Silloin kun hevosia pidetään ryhmässä, on jokaista alkavaa 10 hevosen ryhmää kohden oltava käytettävissä sairaskarsina tai muu asianmukainen, tarvittaessa lämmitettävä tila hevosten ryhmästä erottamista ja hoitoa varten.

Suositus:

Eläinsuojassa hevosta pidetään yksittäiskarsinassa tai ryhmässä. Hevosen pitämistä pilttuussa vältetään.

Eläinsuojassa on palovaroitin, jonka antama hälytys voidaan kuulla kaikkina vuorokaudenaikoina. Eläinten hoitaja on varautunut hätätilanteisiin ja hänellä on käytettävissään tarvittavaa pelastus- ja palontorjuntavälineistöä.

Sellaisessa eläinsuojassa, jossa karsinat ovat kahdessa rivissä, on karsinarivien välisen käytävän leveys vähintään 2,5 m. Pilttuurivin ja karsinarivin välisen käytävän leveys on vähintään 3,0 m.

Hevosen pitopaikan yhteydessä on erillinen tila hevosen vaatimia päivittäisiä puhdistus- ja muita toimenpiteitä varten sekä tuuletettava ja tarvittaessa lämmitettävä tila, jossa hevosen varusteet voidaan kuivata ja säilyttää.

Pitopaikan olosuhteet

Eläinten pitopaikassa on oltava riittävä ilmanvaihto, jonka avulla huolehditaan siitä, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikan lämpötilan on oltava hevoselle sopiva.

Jos käytössä on pääasiassa koneellisesti toimiva ilmanvaihto, on varauduttava eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellisesti toimivassa ilmanvaihtolaitteistossa on tarvittaessa oltava toimiva hälytysjärjestelmä.

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Hevonen ei saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). Pitopaikan valaistuksen tulee olla hevoselle sopiva ja riittävä eläinten asianmukaiseen tarkastamiseen ja hoitamiseen.

Suositus:

Eläinsuojan ilman haitalliset kaasut ja epäpuhtaudet eivät ylitä seuraavia raja-arvoja:

<i>ammoniakki</i>	<i>10 ppm*</i>
<i>hiilidioksidi</i>	<i>3000 ppm*</i>
<i>rikkivety</i>	<i>0,5 ppm*</i>
<i>orgaaninen pöly</i>	<i>10 mg/m³</i>

* ppm = aineen pitoisuus miljoonasosina ilmaistuna.

Eläinsuojan ilman suhteellinen kosteus on 50 - 80 % ja tallin sisälämpötila on vähintään +5°C.

Pitopaikan seinät ja lattia

Eläinsuojan seinien ja lattian on oltava rakenteiltaan ja materiaaleiltaan hevosille sopivia. Hevosten karsinoiden tai pilttuiden välissä on oltava sopivan korkuinen ja asianmukainen väliseinä, jotta vierekkäisissä tiloissa olevat hevoset eivät voi vahingoittaa toisiaan.

Lattia ei saa olla liukas eikä sellainen, että hevosen kaviot voivat vahingoittua tai tarttua siihen kiinni. Lattia on voitava pitää helposti kuivana joko käyttämällä riittävästi kuivikkeita tai huolehtimalla muutoin siitä, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti. Hevosella on oltava käytettävissään sopiva makuualue, joka on kuivitettava.

Suositus:

Ikkunoiden pinta-ala on vähintään 1/20 eläinsuojan pinta-alasta.

Eläinsuojan oviaukon leveys on vähintään 1,5 m ja korkeus vähintään 2,2 m.

Karsinan oviaukon leveys on vähintään 1,2 m ja korkeus vähintään 2,2 m.

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Pitopaikka ja sen rakenteet, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa ja tarvittaessa desinfioitava. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen.

Pitopaikka ja sellaiset laitteet, jotka vaikuttavat eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Eläinten terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai jollei se ole mahdollista, on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisesta huolehdittava muilla keinoin.

Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta.

Laitteet ja välineet

Jos eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljettamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei niitä saa valmistaa, maahantuoda, myydä, luovuttaa eikä käyttää.

Hevosen pitoon tarkoitetut varusteet ja laitteet sekä hevosen ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja telineet on rakennettava ja asennettava pitopaikkaan siten, että ne ovat hevoselle turvallisia. Ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja telineet on myös sijoitettava pitopaikkaan siten, että hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla. Hevosen hoitoon ja käyttöön liittyvät varusteet sekä ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa.

Ulkotarha ja laidun

Ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvallisia. Tarhan ja laitumen on oltava riittävän tilava ottaen huomioon eläimen rotu, koko, ikä, sukupuoli sekä eläinten lukumäärä ja aktiivisuus. Maaston, kasvillisuuden sekä maapohjan on oltava hevoselle sopivia ja ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.

Lauman sosiaalisessa arvoasteikossa alempana olevalla hevosella on oltava tarhassa ja laitumella mahdollisuus väistää arvoasteikossa ylempänä olevan hevosen hyökkäystä käytöstä. Tarvittaessa ulkotarhassa ja laitumella on oltava hevoselle suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava hevoselle turvallisia ja sopivasta materiaalista. Aitauksessa ei saa olla liian ahtaita tai teräviä kulmia ja aitojen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aidat ja niiden rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa, jotta hevoset eivät pääse vahingoittumaan tai karkaamaan. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä.

Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa.

Hevosen hoito

Hyvinvoinnista huolehtiminen

Hoidossa olevaa hevosta ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Hevosen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Hevosen liikunnan, ulkoilun ja sosiaalisen kanssakäymisen tarpeiden tyydyttämisestä on huolehdittava päivittäin.

Hevosen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkastettava riittävän usein, kuitenkin vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useammin. Hevosen terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun hevonen joutuu alttiiksi voimakkaalle rasitukselle tai hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia, tiineyden loppuvaiheessa ja varsomisen aikana sekä vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin tai vahingoittuneisiin eläimiin. Jos tarkastuksessa havaitaan jotain poikkeavaa, on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin tilanteen selvittämiseksi ja korjaamiseksi.

Hevosen puhtaudesta ja sen tarvitsemasta muusta keuhkohoidosta on huolehdittava. Hevosen kaviot on vuoltava säännöllisesti ja hevonen on kengitettävä tarvittaessa. Liukkaalla kelillä kengät on varustettava hokeilla tai muilla liukastumisen estävillä varusteilla.

Hevosryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä ryhmään on kiinnitettävä erityistä huomiota sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Hevoset, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on pidettävä erillään toisistaan.

Hevosen hoitoon ja käyttöön liittyvät varusteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa. Päivittäisten hoitotoimenpiteiden äkillisiä muutoksia on vältettävä.

Suositus:

Hevonen pääsee kesällä päivittäin laitumelle. Hevonen voi nähdä, haistella ja koskettaa muita hevosia.

Juotto ja ruokinta

Hevoselle on annettava riittävästi sille sopivaa hyvälaatuista ruokaa ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa riittävästi ravintoa.

Hevoselle ei saa antaa sellaista ruokaa, juomaa tai muuta ravintoa, joka on sen terveydelle vaarallista. Sellaisten ravintoaineiden antamatta jättäminen on kiellettyä, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen.

Hevoselle annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Suositus:

Hevoselle annetaan pieniä rehumääriä useita kertoja päivässä, jotta ruokailu muistuttaisi hevoselle tyypillistä laiduntamista. Hevosella on juomavettä jatkuvasti tarjolla.

Kohtelu ja käsittely

Hevosia on kohdeltava rauhallisesti ja niiden käsittelyssä on pyrittävä käyttämään hyväksi eläimen lajinomaista käyttäytymistä. Hevosta ei saa vahingoittaa tai käsitellä väkivaltaisesti, eikä tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää. Eläimen potkiminen sekä lyöminen kuritus-, koulutus- tai muussa sellaisessa tarkoituksessa eläintä vahingoittavalla välineellä on kielletty.

Hevosen liiallinen rasittaminen ja kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen sekä liian kovakourainen käsittely on kielletty. Hevosen sitominen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty. Hevosen on annettava levätä kunnolla ja lisäksi sen on saatava liikkua.

Hevosta ei saa raahata jaloista, hänestä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.

Hevosta ei saa kouluttaa tai käyttää siten, että vahingoitetaan sen terveyttä tai hyvinvointia. Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä.

Kytkeminen

Jos hevonen pidetään kytkettynä, on kytkemiseen käytettävän laitteen tai välineen oltava sellainen, että se ei vahingoita eläintä. Kytkemiseen käytettävä laite tai väline on sovitettava ja säädettävä siten, että se on hevoselle sopiva ja antaa tarpeellisen ja turvallisen liikkumisvapauden.

Hevosen kytkemiseen käytettävän riimun on oltava hevoselle sopivasta materiaalista. Kytke-
tyn hevosen on voitava syödä, käydä makuulle ja levätä luonnollisella tavalla. Ulkotarhassa tai laitumella hevosta saa pitää kytkettynä ainoastaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti. Hevosen on tällöin oltava ihmisen jatkuvassa valvonnassa.

Suositus:

Jos hevosta pidetään pitopaikassa kytkettynä, onnettomuuksien välttämiseksi riimunaru kiinnitetään seinässä olevaan kiinnityslenkkiin, joka on lattian tasosta 0,75 -1,0 m korkeudella.

Hevoselle suoritettavat toimenpiteet

Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.

Toimenpiteen saa pääsääntöisesti suorittaa vain eläinlääkäri. Jos toimenpiteestä aiheutuva kipu on lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, saa toimenpiteen kuitenkin tehdä myös muu henkilö kuin eläinlääkäri.

Toimenpiteisiin käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseen sopivia, puhtaita ja toimintakuntoisia.

Eläinlääkäri tai pätevä henkilö eläinlääkärin valvonnassa, saa suorittaa tatuointeja hevosille. Pätevä henkilö saa asettaa hevoselle mikrosirun sekä merkitä hevosen kylmäpoltolla. Pätevällä henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on riittävä tieto ja taito toimenpiteen suorittamiseksi.

Hevosen saa kastroida ainoastaan eläinlääkäri.

Sairas tai vahingoittunut hevonen

Hevosen sairastuessa tai vahingoituessa sen on viipymättä saatava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut hevonen on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista hevosista. Sairauden tai vamman laadun niin edellyttäessä eläin on lopetettava tai teurastettava. Luovutettaessa sairas tai vahingoittunut hevonen on sairaudesta tai vahingoittumisesta ilmoitettava eläimen vastaanottajalle.

Sairaana tai vahingoittuneen hevosen kuljetus

Sairasta tai vahingoittunutta hevosta ei pääsääntöisesti saa kuljettaa. Myöskään tiinettä eläintä, joka todennäköisesti voi synnyttää matkan aikana tai eläintä, joka on synnyttänyt enintään 48 tuntia aikaisemmin, ei saa kuljettaa. Vastasyntynyt eläin, jonka napa ei ole kokonaan parantunut, ei ole vielä kuljetuskuntoinen.

Lievästi sairasta tai vahingoittunutta hevosta voidaan kuitenkin kuljettaa, jos kuljetuksesta tai eläimen käsittelystä kuljetuksen yhteydessä ei aiheudu sille tarpeetonta kärsimystä.

Muutoin kuin lievästi sairasta tai vahingoittunutta hevosta saadaan kuljettaa lopetettavaksi, teurastettavaksi tai eläinlääkärin hoidettavaksi, jos kuljetuksesta tai eläimen käsittelystä kuljetusta varten ei aiheudu sille lisäkärsimystä. Vakavasti sairasta tai vahingoittunutta aikuista hevosta saadaan kuljettaa vain eläinlääkärin luvalla.

Kuljetettaessa sairasta, vahingoittunutta, heikkoa tai kantavaa hevosta on noudatettava erityistä varovaisuutta, jotta eläimelle ei aiheuteta liiallista rasitusta. Kuljetusvälineessä sairast ja vahingoittuneet eläimet on erotettava muista eläimistä.

Suositus:

Sairaana tai vahingoittuneen hevosen kuljetuskuntoa arvioitaessa otetaan merkittävänä arviointiperusteena huomioon eläimen kyky kävellä omin avuin.

Hevosen lopetus

Hevosen lopettaminen on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö, jolla tulee olla riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Kaikkien eläimen lopettamiseen käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoituksensa sopivia ja toimintakuntoisia. Välineiden ja laitteiden asianmukaisen toimintakunnon varmistamiseksi ne on tarkastettava ja huollettava säännöllisesti.

Lopetettavaa hevosta on pidettävä kiinni tai sen liikkumista on rajoitettava muulla sopivalla tavalla siten, että eläin säästyy lopettamisessa kaikelta vältettävissä olevalta kivulta, tuskalta,

kärsimykseltä, vahingoittumiselta ja ruhjoutumiselta. Lopetettavaa eläintä ei saa ripustaa ennen lopettamista, eikä sen raajoja saa sitoa. Eläimen lopetus on suoritettava siten, että eläimelle ei aiheudu tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä ja että muille eläimille aiheutuva häiriö on mahdollisimman vähäinen.

Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Hevonen saadaan lopettaa joko ampumalla aivoihin tai tainnuttamalla ensin pulttipistoolilla, jonka jälkeen suoritetaan välittömästi verenlasku.

Jos eläintautien vastustamiseksi tai diagnostisoimiseksi on välttämätöntä, voidaan hevonen eläinlääkärin luvalla ja valvonnassa lopettaa myös muulla kuin säädetyllä lopetusmenetelmällä.

Eläinlääkäri saa lopettaa hevosen käyttämällä asianmukaista lopetus- tai nukutusainetta.

Tarvittaessa lisää neuvoja ja ohjeita eläinten lopettamisesta saa kunnaneläinlääkäriltä.

Eläinjalostus

Eläinjalostuksessa on huomioitava eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä tai merkittävää haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty. Myös geenitekniiikan käyttö eläinten tuotannon määrälliseksi tai laadulliseksi muuttamiseksi on kielletty, jos se voi vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai hyvinvointiin.

Hevosen suorituskykyyn vaikuttaminen

Hevosen suorituskyvyn keinotekoinen kohottaminen, alentaminen tai ylläpitäminen lääkkeillä tai muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty.

Tilavaatimukset

Eläinsuoja

Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5, kuitenkin aina vähintään 2,2 m. Eläinsuojan, joka on otettu käyttöön 31.12.2000 jälkeen, on täytettävä sisäkorkeusvaatimukset käyttöön otettaessa. Kaikkien eläinsuojien on täytettävä vaatimukset viimeistään 1.1.2014.

Eläinsuojalla tarkoitetaan tallia ja muuta vastaavaa hevosen pitoon tarkoitettua rakennusta sekä hevosen pitoon liittyvää rakennusta tai rakennelmaa, joka on tarkoitettu eläimelle säänsuojaksi.

Yksittäiskarsina

Hevosen yksittäiskarsinassa on oltava tilaa vähintään:

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
enintään 1,08	4,0
>1,08, mutta enintään 1,30	5,0
>1,30, mutta enintään 1,40	6,0
>1,40, mutta enintään 1,48	7,0
>1,48, mutta enintään 1,60	8,0
>1,60	9,0

Eläinsuojan, joka on otettu käyttöön 31.12.2000 jälkeen, on täytettävä taulukon tilavaatimukset käyttöön otettaessa. Kaikkien eläinsuojien on täytettävä vaatimukset viimeistään 1.1.2014.

Edellä olevan taulukon tilavaatimuksia ei sovelleta silloin, kun kyseessä on hevosen tilapäinen ja lyhytaikainen säilyttäminen kilpailu-, näyttely- tai muun vastaavan matkan aikana.

Suositus:

Jos hevosen säkäkorkeus on yli 1,70 m, sen yksittäiskarsinan pinta-ala on vähintään se pinta-ala, joka saadaan kertomalla hevosen säkäkorkeus luvulla 1,8 ja korottamalla näin saatu tulo toiseen potenssiin [(säkäkorkeus x 1,8)²].

Yksittäiskarsinan vähimmäispinta-ala esimerkiksi hevoselle, jonka säkäkorkeus on 1,75 m, lasketaan siis seuraavasti:

$$(1,75 \text{ m} \times 1,8)^2 = (3,15 \text{ m})^2 = 9,92 \text{ m}^2$$

Varsomiskarsina

Suositus:

Varsomiskarsinassa on tilaa vähintään:

Tamman säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m²)
enintään 1,08	4,5
>1,08, mutta enintään 1,30	6,5
>1,30, mutta enintään 1,40	7,5
>1,40, mutta enintään 1,48	8,5
>1,48, mutta enintään 1,60	10,0
>1,60	11,0

Jos tamman säkäkorkeus on yli 1,70 m, varsomiskarsinan pinta-ala on vähintään se pinta-ala, joka saadaan kertomalla tamman säkäkorkeus luvulla 2 ja korottamalla näin saatu tulo toiseen potenssiin [(säkäkorkeus x 2)²].

Varsomiskarsinan vähimmäispinta-ala esimerkiksi tammalle, jonka säkäkorkeus on 1,75 m, lasketaan siis seuraavasti:

$$(1,75 \text{ m} \times 2)^2 = (3,5 \text{ m})^2 = 12,25 \text{ m}^2$$

Pilttuu

Pilttuun leveyden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus lisättynä 10 cm:llä ja pilttuun pituuden vähintään hevosen pituus lisättynä 25 cm:llä. Vierekkäisten pilttuiden väliseinän kiinteän osan korkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 0,9.

Ryhmässä pidettävät hevoset

Eläinsuojan, joka on otettu käyttöön 31.12.2000 jälkeen, on täytettävä tilavaatimukset käyttöönotettaessa. Kaikkien eläinsuojien on täytettävä vaatimukset viimeistään 1.1.2014.

Ryhmäkarsinassa on oltava tilaa kutakin siellä pidettävää hevosta kohden vähintään:

Hevosien ikä	Yksittäiskarsinan pinta-alasta*
Täysikasvuinen	100 %
12-24 kk	75 %
< 12 kk varsa	50 %

* Edellä kohdassa yksittäiskarsina olevan taulukon mukainen yksittäiskarsinan pinta-ala

Hevospihatossa sellaisessa makuuhallissa, jossa hevosia ei ruokita, on oltava tilaa kutakin siellä pidettävää hevosta kohden vähintään:

Hevosien ikä	Yksittäiskarsinan pinta-alasta*
Täysikasvuinen	80 %
12-24 kk	60 %
< 12 kk varsa	40 %

* Edellä kohdassa yksittäiskarsina olevan taulukon mukainen yksittäiskarsinan pinta-ala.

Muistiinpanoja:

Muistiinpanoja:

E

Elintarvike- ja terveysosastolta aiemmin ilmestyneitä julkaisuja

- 2/2004 Tavoitteena terve ja hyvinvoiva lemmikki osa 2: Jyrsijät, kaniinit, hillerit (fretit), häkkilinnut, matelijat, sammakkoeläimet, kalat ja selkärangattomat eläimet
- 1/2004 Tavoitteena terve ja hyvinvoiva lemmikki osa 1: Koirat ja kissat
- 11/2003 Valtioneuvoston periaatepäätös elintarvikevalvonnan kehittämisestä
- 10/2003 Trends and Sources of zoonotic agents in animals, feedingstuffs, food and man in Finland in 2002
- 9/2003 Riskinarviointi tomaatin pronssilaikkuviruksesta (TSWV) ja palsamin kuoliolaikkuviruksesta (INSV) sekä suoja-alueen kustannus- ja hyötylaskelmat
- 8/2003 Sikarutto
8a2003 Svinpest
- 7/2003 Suu- ja sorkkatauti
7a/2003 Mul- och klövsjuka

Elintarvike- ja terveysosaston julkaisut löytyvät Internetistä osoitteesta
www.mmm.fi/el/julk/

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Elintarvike- ja terveysosasto, Mariankatu 23, 00023 VALTIONEUVOSTO